Total Pages 02 PKC/PG/IS/SAN-101/16

2016

M.A.

1st Semester Examination

SANSKRIT

PAPER – SAN – 101

Full Marks : 50

Time : 2 Hours

Answer all questions

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

सर्वे प्रश्नाः सुरगिरा समाधेयाः।

1. अधःसमुद्धृतेषु यथाभिमतं मन्त्रद्वयमृषिच्छन्दोदेवतानिर्देशपुरःसरं सायणदिशा साधुव्याख्यायताम्- **6X2**

क) स नः पितेव सूनवेऽग्ने सूपायनो भव।
सचस्वा नः स्वस्तये ॥

ख) इन्द्रवायू इमे सुता उप प्रयोभिरा गतम् ।
इन्दवो वामुशन्ति हि ॥

ग) पुरुष एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यम् ।
उतामृतत्वस्येशानो यदन्नेनातिरोहति ॥

घ) येन कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे कृण्वन्ति विदथेषु धीराः।
यदपूर्वं यक्षमन्तः प्रजानां तन्मे मनः शिवसंकल्पमस्तु ॥

(Turn Over)

ङ) सप्त चक्रान्वहति काल एष सप्तास्य नाभीरमृतं न्वक्षः।
स इमा विश्वा भुवनान्यञ्जत् कालः स ईयते प्रथमो नु देवः॥

2. अधःस्तनयोरेकतरस्य भाष्यवचनस्याशयः स्पष्टीक्रियताम्- **6**

क) तस्मिन् सूक्ते प्रथमाया ऋचो द्वितीयस्यां पवमानेष्टौ स्विष्टकृतो याज्यात्वेन विनियोगः।

ख) वायवा याहीत्यादयस्तृचाः प्रउगशस्त्रे विनियुक्ताः।

3. अधःस्थेषु यथेच्छं पदद्वयस्य साधनप्रक्रिया प्रदर्शनीया- **2X2**

क) दिवेदिवे ख) वक्षति ग) श्रुधी घ) नेनीयते।

4. इन्द्रस्य उषसो वा वैदिकदेवतायाः स्वरूपं संक्षेपेण उपस्थातव्यम्। **8**

अथवा

अथर्ववेदे भूमिसूक्तस्य काव्यसौन्दर्यं यथायथं प्रतिपाद्यताम्।

5. पञ्चानां महायज्ञानां नामान्युल्लिख्य ब्रह्मयज्ञस्य स्वरूपं फलञ्च विस्तरेण शतपथोक्तदिशा विव्रियताम्। **10**

अथवा

अधःसमुद्धृतं ब्राह्मणसन्दर्भद्वयं सप्रसङ्गं व्याख्यायताम्- **5X2**

क) आस्ते भग आसीनस्योर्ध्वस्तिष्ठति तिष्ठतः।
शेते निपद्यमानस्य चरति चरतो भाग्यश्चरैवेति ॥

ख) अहरहर्भूतेभ्यो बलिं हरेत्। तथैतं भूतयज्ञं समाप्नोत्यहरहर्दद्योद-पात्रात् तथैतं मनुष्ययज्ञं समाप्नोति।

(*Internal Assessment :10 marks*)

समाप्तम्